

Doepak

Doepak Doepak POPPENSPE(E)LMUSEUMKRUIJELKRANT NUMMER 23 Doepak DuPak

Een *dupák* (spreek uit: *doepak*) is een stang- en trucpop. Het nummer met de dupák wordt in het Tsjechische en Slowaakse volkspopentheater met marionetten en stangpoppen altijd als toegift opgevoerd. De pop maakt sprongen waarbij zijn lijf beurtelings lang en kort wordt. Het is een truc die overeenkomt met het uitrekken en weer inkrimpen van de hals van de *Dood van Pierlala* in de poppenkast. Pierlala is een stokpop en wordt van onderaf gemanipuleerd; de dupák wordt als stangpop van bovenaf bewogen. Terwijl het rijzen van Pierlala's hals heel langzaam en onder doods stilte geschiedt, gaat het strekken en inkrimpen van de dupák razendsnel en met veel rumoer. Dupák betekent 'stampend'. De houten voeten zijn met lood verzwaard. Het lijf van de pop is een zak van stof. De stang waaraan de dupák hangt, gaat door de kop en het lijf heen en zit vast aan de houten heup. Het gat in de kop is iets wijder dan de dikte van de stang, waardoor de kop soepel op en neer gaat. Aan weerszijden van de kop van de dupák is een touw vastgemaakt. De touwtjes gaan omhoog en zijn bevestigd aan een speelhoutje. Door dit houtje op en neer te bewegen, rekt en krimpt het lappen lijf. De pop gaat als het ware door de knieën en weer weer op. Behalve springen kan de dupák ook om zijn as draaien; daarbij zwieren zijn armen wijd uit.

Diverse poppenspeltechnieken

Tijdens je bezoek kom je in contact met diverse poppenspeltechnieken en ontmoet je bekende poppenkastfiguren. Vanuit een verrassende invalshoek hebben wij een eigen-

zinnige keuze gemaakt uit het indrukwekkende aanbod: een intrigerende reis door de fascinerende wereld van het poppen-, schimmen-, papieren-, objecten- en figurespel.

Afbeelding: museumdirecteur Otto van der Mieden in de poesjenellenkelder van het Poppenspe(e)lmuseum. Foto: Sacha Wunderink ©/de Stentor © (Zwolle, maart 2013).

Op speelse wijze ...

komt jong en oud in aanraking met het (volks)poppenspel en aanverwante kunsten. Er gaat een wonderbaarlijke wereld voor je open in het Poppenspe(e)lmuseum. De poppentheatercollectie is het resultaat van diverse schenkingen en decennialang snuffelen in antiquariaten, galeries en boekwinkels. De collectie vormt de basis voor velerlei activiteiten binnen en buiten het museum.

Een goed museum trekt publiek dat eigenlijk ook tentoongesteld zou kunnen worden

Poppenspe(e)lmuseum ©

Kerkweg 38 8193 KL Vorchten NL Tel.: +31(0)578 - 63 13 29 Fax: +31(0)578 - 56 06 21
www.poppenspelmuseum.nl www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl info@poppenspelmuseum.nl

Popjes verjaardag

De Poppenspe(e)lmuseumbibliotheek omvat ruim zeventuizend titels en is op verzoek te raadplegen. Voor elk wat wils: van naslagwerk, foto- en kinderboek tot literatuur en rijmelarij. Hier een gedicht uit 'Popjes verjaardag'.

**'Tot slot van dezen schoonen dag
Wordt de poppenkast vertoond:
Jan Klaassen met zijn vroolijk spel
Wordt met handgeklap beloond.
Wat zien de kleinen vroolijk toe
Met de poppen aan hun zij;
We zien zoowaar den poedel ook,
Zelfs poesje hoort erbij.
Hoe heerlijk was het jaardagfeest
Voor de kleine poppedijn
En zij, die gasten zijn geweest,
Zullen ook wel dankbaar zijn.'**

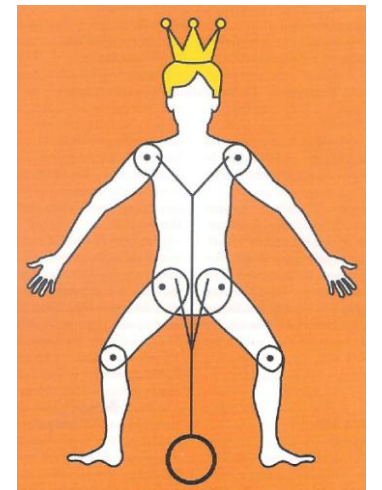

Afbeelding: poppenkastvoorstelling met Jan Klaassen in gevecht met de duivel. Pagina uit: 'Popjes verjaardag' (Nederland, omstreeks 1920). Stamboeknr.: 71.195. Briefkaartnr.: 89 025.

Adellijke trekpop

In de Poppenspe(e)lmuseumwinkel verkopen wij trekpoppen, papieren theatertjes, het Poppenspe(e)lkwartetspel 'Heb jij voor mij de baby van Katrijn?', 'Jan z'n ganzenbord' en andere leuke spulletjes die uitnodigen tot de activiteit *Zelf eens proberen?*

Afbeelding: koninklijke trekpop. Illustratie: Gorilla ©. De Groene Amsterdammer: jaargang 137, nr. 16, 18 april 2013. Wie stelt deze figuur voor?

Kleine en grote mensen ...

komen zomaar een kijkje nemen in het museum of geven er een feestje. Zo hebben ze de gelegenheid om nu ook eens als groep het poppenspel te beleven. Dat maakt het extra gezellig!

Doepak-oplossing en colofon

≈ Zelf eens proberen? Oplossing: koning Willem-Alexander. Afbeelding tekening: 'Publiek en poppenkast'. Suze ©, 10 jaar (Arnhem, 2009). Doepakkruijmelkrant nr. 23 op internet, zie: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/DoepakXXIII.pdf>. Afbeelding Dupák in de gedaante van Jan Klaassen: Hetty Paërl © (1994), naar een ontwerp van de Slowaakse stangpoppenspeler Anton Anderle (1944-2008). Collectie: Poppenspe(e)lmuseum ©. Concept: Otto van der Mieden © (2013).